

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SUCUL OMURGALI CANLI DENEYLERİ YEREL ETİK KURUL
YÖNERGESİ

(Senatonun 29.05.2025 tarihli ve 713 sayılı “2” no’lu kararı ile kabul edilmiştir.)

(YÖNERGE NO: 2025/4)

BİRİNCİ BÖLÜM
Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı Sakarya Üniversitesi bünyesinde sucul omurgalı canlı kullanılan deneysel, bilimsel ve eğitsel çalışmaların etik ilkeler doğrultusunda yürütülmesini sağlamak amacıyla Sakarya Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunun (SAÜ-SOCYEK) kurulmasını, çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, SAÜ-SOCYEK’in kuruluş, görev, yetki ve çalışma yöntemine, sucul omurgalı canlı kullanılan deneysel, bilimsel veya eğitsel çalışmaların başvuru, izin, denetim, eğitim ve sertifika programlarına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 20/4/2019 tarihli ve 30751 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan, Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Sucul Omurgalı Canlıların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen,

a) 3R ilkesi: Mümkün olan her durumda, canlı sucul omurgalı canlı yerine bilimsel açıdan geçerli başka alternatif bir yöntem ya da deneme stratejisinin uygulaması, proje hedeflerinden ödün vermeden kullanılacak sucul omurgalı canlı sayısının olabildiğince azaltılması, sucul omurgalı canlılara acı, eziyet, ıstırap çektirecek ve kalıcı hasar yapacak prosedürlerin iyileştirilerek sucul omurgalı canlı refahının artırılmasını,

b) 4’üncü R ilkesi: Yürütülen çalışmaya uygun olarak kullanılan sucul omurgalı canlının bir değer olduğunun bilinerek bilim disiplinine, destekleyicisine ve kamuoyuna karşı sorumlu davranılmasını,

c) Bakanlık: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığını,

ç) SOCMEK: Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Merkez Etik Kurulunu,

d) SAÜ-SOCYEK: Sakarya Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Deneyleri Yerel Etik Kurulunu,

e) Başvuru formu: Uygulanmasına başlanmamış olan araştırma projesi, deneysel çalışma ve eğitim ile ilgili olarak düzenlenerek Sakarya Üniversitesi SOCYEK’e sunulan Ek-1 formunu,

f) Sorumlu yönetici: Kuruluşun yönetim ve işletmesinden kuruluş sahibi ile birlikte sorumlu olan veteriner hekimi, su ürünleri, balıkçılık teknolojisi, su bilimleri ve

mühendisliği, biyoloji, zooloji ve hidrobiyoloji alanlarında lisans veya lisansüstü eğitim almış olanları,

g) Etik: Araştırmalarda kullanılacak sucul omurgalı canlılar ilgili olarak insan ve sucul omurgalı canlı yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, sucul omurgalı canlıya yönelik yapılacak tutum ve davranışa yol gösterici evrensel kuralları,

ğ) Kuruluş sahibi: Sakarya Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanını

h) Hayvan Refah Birimi: Üretici, tedarikçi ve araştırmaya yetkili kuruluşlar ile kullanıcı kuruluşlarda hayvan refahı birimi, biri sucul omurgalı canlıların refahı ve bakımından sorumlu yönetici olmak üzere en az üç kişiden oluşur,

ı) Proje: Tanımlanmış bilimsel bir amacı olan ve bir veya daha fazla prosedürü kapsayan iş programını,

i) Prosedür: Sucul omurgalı canlıların yalnızca organları veya dokularını kullanmak için öldürülmesi hariç; sucul omurgalı bir canlının doğumu, kuluçkadan çıkması, herhangi bir biçimde genetiği değiştirilmiş sucul omurgalı canlı soyunun oluşturulması ve devam ettirilmesi süreçlerini de kapsayan, invaziv veya invaziv olmayan, bilinen veya bilinmeyen sonuçları olan deneysel, bilimsel veya eğitici amaçlar için sucul omurgalı canlıda iyi veterinerlik uygulamalarına uygun olarak bir iğnenin batırılmasıyla oluşan ağrıya eşit veya daha fazla ağrı, eziyet, sıkıntı veya kalıcı hasara yol açabilen kullanımını,

j) Sekreteryä: Etik kurulda, gerekli koordinasyonu sağlayan, yazışmaları yapan ve kayıtları tutan kişi veya kişileri,

k) Sucul omurgalı canlı: Yunus ve balinalar (Cetacea) hariç olmak üzere, yaşamının tüm evrelerini veya bir bölümünü suda geçirmek zorunda olan balıklar (Pisces), kurbağalar (Amphibia), sucul/yarı-sucul sürüngenler (Reptilia) gibi omurgalı canlıları,

l) Sucul omurgalı canlılar kullanım sertifikası: Sucul omurgalı canlıların bilimsel amaçlı kullanımına ilişkin olarak SOCMEK tarafından eğitim konuları belirlenmiş bir programa kayıt yaptırarak devam ve başarı şartlarını yerine getiren kursiyerlere verilen belgeyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sakarya Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Yerel Etik Kurulunun Kuruluşu, Çalışma Usul ve Esasları

SAÜ-SOCYЕК'in kuruluşu

MADDE 5- (1) SOCYЕК'te asgari olarak aşağıda nitelikleri belirtilen üyelerin bulunması gereklidir:

a) SAÜ-SOCYЕК'e görevlendirilecek üyelerin; deney tasarımı, sucul omurgalı canlı deneyleri pratik uygulamaları veya sucul omurgalı canlı bakım ve beslenmesi konusunda yetkin olması

b) SAÜ içinde sucul omurgalı canlı yetiştirilmesi, üretilmesi, bakımından sorumlu, sucul omurgalı canlı kullanım sertifikasına sahip, ünite de çalışan, en az iki yıl tecrübeli; veteriner hekim, su ürünleri, balıkçılık teknolojisi, su bilimleri ve mühendisliği, biyoloji, zooloji veya hidrobiyoloji alanlarından birisinde lisans veya lisansüstü eğitim almış en az bir kişi

c) SAÜ içinden deney hayvanı veya sucul omurgalı canlılar ile ilgili çalışma yapan birimlerden en az bir temsilci,

ç) SAÜ ile çıkar ilişkisi olmayan ve sucul omurgalı canlılar ile ilgili sivil toplum kuruluşuna üye bir kişi,

d) SAÜ-SOCYЕК’te görev alacak en az bir üyenin sucul omurgalı canlılarla ilgili bilim dallarından birinde doktora derecesine sahip olması gerekir.

(2) SAÜ-SOCYЕК, en az beş, en çok yedi üyeden oluşur.

(3) SAÜ-SOCYЕК gerektiğinde başka alanların uzmanlarından görüş alabilir, bu kişileri toplantılara davet edebilir.

(4) SAÜ-SOCYЕК sekreteryası, sorumlu yönetici ve yardımcısından oluşur.

SAÜ-SOCYЕК’e atanma ve görev süresi

MADDE 6- (1) SAÜ-SOCYЕК’e atanma ve görev süresi aşağıda belirtilmiştir.

a) SAÜ-SOCYЕК üyelerinin ve sekreteryanın görev süresi dört yıldır.

b) Görev süresi biten üye yeniden görevlendirilebilir.

c) İzinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste iki kez toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşer.

ç) Üyelik sıfatının ölüm, emeklilik, ayrılma gibi herhangi bir sebeple sona ermesi halinde, yerine aynı usulle ve kalan süreyi tamamlamak üzere ayrılan üyenin niteliklerini taşıyan yeni bir üye görevlendirilir.

d) SAÜ-SOCYЕК başkanı, başkan yardımcısı, üyeleri ve sekreteryası; Sakarya Üniversitesi Rektörü onayı ile görevlendirilir.

e) SAÜ-SOCYЕК Başkanı, başkan yardımcısı ve sorumlu yönetici Sakarya Üniversitesi çalışanı olmak zorundadır. Bunun dışındaki SOCYЕК üyeleri, kurum veya kuruluş dışından da görevlendirilebilir.

f) Bu yönetmelik hükümlerine aykırı hareket ettiği tespit edilen kişiler SOCYЕК üyesi olarak görevlendirilemez.

SAÜ-SOCYЕК’in görev ve yetkileri

MADDE 7- (1) SOCYЕК’in görevleri şunlardır:

a) SOCMEK’in belirlediği etik ilkeler çerçevesinde kendi çalışma usul ve esasları hakkında yönerge hazırlamak.

b) Sakarya Üniversitesi sucul omurgalı canlılar üzerinde yapılacak tüm işlemlerin etik yönden kabul edilebilir sınırlarını belirleyerek yapılacak prosedürlere ilişkin protokolleri onaylamak veya gerekçeli olarak reddetmek.

c) Sakarya Üniversitesi dışında gerçekleştirilecek prosedürlerde, Bilimsel Amaçlar için Kullanılan Sucul Omurgalı Canlıların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliğin 15. maddenin ikinci fıkrası kapsamında Bakanlıktan izin alınan prosedürlere ilişkin protokolleri değerlendirmek.

ç) Kurum içinde sucul omurgalı canlıların kullanılması sürecinin etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemek ve bu amaçla gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak.

d) Sucul omurgalı canlılar kullanılarak elde edilenlerle aynı veya daha yüksek düzeyde bilgi sağlayabilecek, ancak sucul omurgalı canlıların kullanılmadığı veya en az sayıda sucul omurgalı canlının kullanıldığı ya da daha az acı verilen prosedürler içeren alternatif yöntemlerin geliştirilmesine ve doğrulanmasına katkıda bulunacak ve bu alanda araştırmayı teşvik edecek uygulamalar yapmak.

e) Sucul omurgalı canlıların üzerinde yapılacak işlemlerin onaylanmış protokole uygun olarak yapılmasını sağlamak ve gerektiğinde sonlandırılmasına karar vermek.

f) Sucul omurgalı canlılar ile çalışacak personelin gerekli eğitimi almasını sağlamak ve sucul omurgalı canlı kullanım sertifikası bulunması şartıyla sucul omurgalı canlı deneyleri yapılmasına izin vermek.

g) Bilimsel amaçlı kullanılacak sucul omurgalı canlıların üretim, yetiştirme, barındırma ve nakil şartları ile deneylerin yapıldığı laboratuvar şartları ve ekipmanın SOCMEK tarafından benimsenen sucul omurgalı canlıların deneylerde kullanılmasına dair etik ilkeler yönünden uygun olup olmadığını denetlemek.

ğ) Sucul omurgalı canlıların kullanımı ile ilgili olarak istatistiki veri tabloları ile yıllık faaliyet raporunu hazırlayarak SOCMEK'e sunmak.

h) Eğitim sertifika programları düzenlemek, eğitim programını otuz gün önceden SOCMEK'e bildirmek, eğitim sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerler ile ilgili bilgileri SOCMEK'e bildirmek.

ı) SAÜ-SOCYEK üye değişikliklerini bir ay içinde SOCMEK'e bildirmek.

SAÜ-SOCYEK'in sorumlulukları

MADDE 8- (1) SAÜ- SOCYEK'in çalışma yöntemi ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir;

a) SAÜ-SOCYEK, başkanın belirleyeceği gündemle ayda bir olağan toplanır. Toplantı gündemini de içeren davet yazısı, toplantı tarihinden en geç bir hafta öncesinden üyelere gönderilir. Kurul, başkanın gerek görmesi halinde üyelere en geç bir gün öncesinden haber verilmek suretiyle de toplanabilir.

b) SAÜ-SOCYEK, salt çoğunlukla toplanır. Kararlar oy çokluğu ile alınır; oyların eşit olması halinde başkanın oyu yönünde karar verilir. Üyelerin birer oy hakkı vardır.

c) Karar, SAÜ-SOCYEK üyeleri tarafından imzalanır. Karara katılmayan üye/üyeler karşı oylarını gerekçeleriyle yazılı olarak bildirirler.

ç) Başvurular geliş sırasına göre gündeme alınır. Başvurular incelenerek "uygun", ve gerekçesi belirtilerek "düzeltilmesi gerekir", "şartlı olarak uygun" veya "ret" şeklinde karara bağlanır ve başvurunun yapıldığı tarihten itibaren 40 iş günü içerisinde yazılı olarak yürütücüye bildirilir. Gerekçesi belirtilerek düzeltilmesi gerekli olarak kabul edilen projeler, yürütücüye tebliğ edildikten sonra 10 gün içinde gerekli düzeltmeler yapılarak sekreterliğe gönderilir. Bu süre sonunda düzeltme yapmayan araştırmacılar gerekçe sunarak süre uzatımı talebinde bulunur. SAÜ-SOCYEK tarafından mazereti geçerli bulunan araştırmacılara en fazla 45 gün ek süre verilir. Gerekli hallerde SAÜ-SOCYEK deneyimli uzmanların yazılı görüşlerine başvurabilir veya uzmanları toplantıya davet ederek sözlü görüş isteyebilir. Ek sürenin sonunda da düzeltme yapılmayan çalışma değerlendirilemez.

d) SAÜ-SOCYEK gerek görürse proje yürütücülerini, görüşlerine başvurmak üzere yeri ve tarihi önceden kendilerine bildirilen SAÜ-SOCYEK toplantılarına davet edebilir.

e) Düzeltilmesi yönünde karar verilen başvurular, yürütücü tarafından düzeltildikten sonra tekrar değerlendirilir. Bunlar için "uygun" ya da gerekçesi belirtilerek "ret" kararı verilir.

(2) İzin verilen projelerde sucul omurgalı canlıların refahını olumsuz etkileyecek herhangi bir değişiklik olup olmadığı kurul tarafından denetlenir. Onaylanan projeye uyulmaması durumunda, verilen izin SAÜ-SOCYEK tarafından iptal edilir.

(3) Etik kurul üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili kurul üyesi toplantıya katılamaz ve oy kullanamaz.

(4) Projelere azami üç yıl süre ile izin verilir, süre uzatımı talebi olması halinde, talebin gerekçelendirilmesi ve uygun bulunması durumunda ek iki yıl süre verilebilir.

(5) Kurul kararları açık olarak ilan edilmez. Yalnızca proje yürütücüleri bilgilendirilir.

(6) Etik kurul başkanı, başvuruların kayıt edilmesini, değerlendirilmesini, raporlanmasını, diğer tüm ilgili raporların hazırlanmasını ve kurulun etkin olarak çalışmasını sağlamaktan ve uygunsuz durumları SOCMEK'e bildirmekten sorumludur.

(7) Etik kurul başkan yardımcısı, başkanın olmadığı durumlarda SOCYEK'e başkanlık eder.

(8) Sekreteryaya, gelen başvuruları SOCYEK'e iletmekten, gerekli koordinasyonu sağlamak, yazışmaları yapmak ve kayıtları tutmaktan sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sucul Omurgalı Canlılar ve Araştırmacılara İlişkin Uygulamalar

Sucul omurgalı canlılar

MADDE 9-(1) SOCYEK'in çalışmalarında kullanılacak sucul omurgalı canlılara ilişkin hususlar:

a) Sucul omurgalı canlılar üzerinde yapılacak tüm prosedürlerin SOCYEK tarafından onaylanmış olması zorunludur.

b) Bakanlıktan alınan çalışma izninde belirtilen sucul omurgalı canlılar deneylerde kullanılabilir. İzin alınmayan türler üzerinde deney yapılamaz.

Başvurular

MADDE 10- (1) SAÜ-SOCYEK'e başvuru aşağıdaki gibi yapılır:

a) Araştırmacılar yapacağı çalışmalarına "Etik Kurul Onayı" almak için bu yönergenin Ek-1 formu ve Ek-2 taahhütnamenin eksiksiz ve doğru bir şekilde doldurarak Sakarya Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanlığı'na başvurmaları gerekir. Ayrıca, kendisinden istenen tüm bilgileri eksiksiz ve zamanında vermekten, deney sırasında bir sorunla karşılaşırsa SAÜ-SOCYEK'e bildirmekten sorumludur.

b) Yalnızca Sakarya Üniversitesi bünyesinde yapılacak olan her türlü araştırma projesi, tez çalışmaları, eğitim amacıyla yapılacak öğrenci uygulamaları için başvurular kabul edilir.

c) Başvurular proje yürütücüsü tarafından yapılır. Tez çalışmalarında yürütücü, danışman öğretim üyesidir.

ç) Onay için sunulan araştırma protokollerinde sucul omurgalı canlı kullanan kişinin sucul omurgalı canlı kullanım sertifikası yoksa çalışmaya onay verilmez. Tez çalışmalarında tez öğrencisinin sucul omurgalı canlı kullanım sertifikası olmak zorundadır.

d) Bir araştırmacı, kendi sertifikası olmaması halinde araştırma yürütücüsü olarak başka kişilerle ortak çalışma yapmak amacıyla SAÜ-SOCYЕК'e başvurabilir. Bu durumda, sucul omurgalı canlı üzerinde yapılacak uygulamalar, projede görev alan sertifika sahibi diğer bir araştırmacı tarafından yürütülür.

e) Kurul onayı alındıktan sonra projedeki ve çalışmaya katılacak kişilerdeki değişiklikler yürütücü tarafından kurula yazılı olarak bildirilir ve onayı alınır.

f) Proje yürütücüsü, ancak onay belgesini aldıktan sonra çalışmasına başlayabilir.

g) Proje yürütücüsü, kurul kararına yedi gün içinde itiraz edebilir, itiraz edilen projeler bir sonraki toplantıda gündeme alınır ve gerekirse uzman bir kişiden ya da SOCMEK'den görüş alınabilir.

Projelerin hazırlanması

MADDE 11- (1) Projeler aşağıdaki unsurları kapsamalıdır:

- a) Araştırmanın amacı
- b) Araştırmanın kapsamı
- c) Sucul omurgalı canlı kullanım gerekçeleri
- ç) Sucul omurgalı canlı üzerinde yapılacak işlemler, prosedürler ve diğer yöntemler
- d) Seçilen sucul omurgalı canlının türü ve gerekçesini içermelidir.

Projelerin değerlendirilmesi

MADDE 12- (1) Projeler;

- a) Bilimsel, eğitsel veya yasal gerekçeleri,
- b) Sucul omurgalı hayvan sayısı ve kullanım gerekçesi,
- c) Prosedürlerin mümkün olan en insani ve çevreye duyarlı şekilde gerçekleştirilmesinin tasarlanması,
- ç) Tahmin edilen bilimsel faydaları veya eğitim yönünden değeri,
- d) Prosedür şiddetinin sınıflandırılması,
- e) Elde edilecek yarar ve sucul omurgalı canlıların çekeceği acı,
- f) Öldürme metotları, prosedürler, anestezi, tekrar kullanım, bakım ve barınma şartlarının mevzuata uygunluğu,
- g) 3R ve 4'üncü R prensibinin uygunluğu,
- ğ) Projenin amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığı,
- h) Geriye dönük değerlendirmenin yapılıp yapılmayacağı ve ne zaman yapılacağına karar verilmesi SAÜ-SOCYЕК tarafından değerlendirilir.

(2) Başvuruların değerlendirilmesinde yapılacak çalışmanın canlı üzerinde yapılan deneylerin raporlanmasına yönelik ulusal veya uluslararası kılavuzlara uygunluğu göz önünde bulundurulur.

(3) Başvurular, şeffaf bir şekilde değerlendirilir. Fikri mülkiyet haklarının ve gizli bilgilerin korunması için, proje değerlendirmesi tarafsız bir şekilde gerçekleştirilir ve bağımsız tarafların görüşlerini de kapsayabilir.

Çalışmanın sonlandırılması

MADDE 13- (1) Deneyle ilgili olarak daha fazla gözlemin yapılamayacağı hallerde ya da sürekli devam eden bir şekilde iğne batırılmasına eşdeğer ya da daha fazla acı, eziyet, ıstırap ve kalıcı hasar yaşaması bekleniyorsa deney sonlandırılır.

(2) Prosedür sonunda sucul omurgalı canlının yaşamasına ya da öldürülmesine ilişkin karar sorumlu yönetici tarafından verilir. Bir sucul omurgalı canlının yaşamaya devam etmesi durumunda, sağlık durumuna uygun bakım ve barınma şartları sağlanır. Eğer canlı ciddi ağrı, eziyet veya kalıcı hasar ile yaşamaya devam edecekse, önceden sakinleştirici vererek anestezi doz aşımıyla öldürülür. Öldürme işlemi, yöneticinin veteriner hekim olmaması halinde, ilgili mevzuata göre veteriner hekim hizmeti alınarak gerçekleştirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim, İzin zorunluluğu, Araştırmada Değişiklik Yapılması

Eğitim programı

MADDE 14- (1) Sucul omurgalı canlı ile çalışacak personelin eğitiminde uyulması gerekli hususlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Sucul omurgalı canlı ile çalışan ve/veya çalışacak olan araştırmacıların eğitimleri için sucul omurgalı canlı deneyleri kullanım sertifikası programları açar. Başarılı olanlara “Sucul Omurgalı Canlı Kullanım Sertifikası” verilir.

b) Sucul omurgalı canlı üretilmesi, yetiştirilmesi ve bakımında görevli personelin periyodik olarak meslek içi eğitim almasını sağlar.

c) SOCMEK tarafından belirlenen eğitim programları SAÜ-SOCYEK tarafından belirlenmiş yetkili kişiler tarafından yürütülür.

ç) Sucul omurgalı canlı kullanım sertifika programının nasıl yürütüleceği ve ne zaman açılacağına SAÜ-SOCYEK’in önerisi ve Fen Fakültesi yönetimi onayı ile karar verilir.

d) Sertifika programı SOCMEK eğitim programı hükümlerine göre hazırlanır.

e) Düzenlenen sertifika eğitim programları 30 gün önce SOCMEK’e bildirilir.

f) Sucul omurgalı canlı kullanım sertifika programında derslerin %80’ine devam etmek zorunludur. Program sonunda yapılacak sınavda başarılı olmak için 100 üzerinden 70 puan almak gerekir.

Sertifika

MADDE 15- (1) Programa kaydolup devam ve başarı şartını yerine getirenlere “Sucul Omurgalı Canlı Kullanım Sertifikası” verilir. Sertifika Rektör ve Sakarya Üniversitesi SOCYEK Başkanınca imzalanır.

(2) Sertifika eğitim programları sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerlerin bilgileri SOCMEK’e bildirilir.

(3) Bu Yönergeye esas olan yönetmelik hükümleri dışında başka kuruluşlardan alınmış olan sucul omurgalı canlı kullanım sertifikalarının ya da benzer belgelerin bu yönetmelik hükümlerine göre eşdeğer olup olmadığına SOCMEK karar verir.

Denetim

MADDE 16- (1) Bütün başvurular ve alınan kararlar bir veri tabanında en az beş yıl süre ile saklanır. Kayıtlar SOCMEK, Tarım ve Orman Bakanlığı denetimine açık tutulur.

İzin zorunluluğu

MADDE 17- (1) SAÜ bünyesinde sucul omurgalı canlı kullanılarak yapılacak test, deneysel çalışma, eğitim, atölye çalışması vb. faaliyetler için SAÜ-SOCYЕК'ten izin alınması, Ek-1 başvuru formunun, Ek-2 taahhütnamenin ve teknik olmayan proje özetinin doldurulması zorunludur.

(2) Aşağıdaki müdahaleler SAÜ-SOCYЕК iznine tabi değildir:

- a) Ölü sucul omurgalı canlı veya dokusu kullanılması,
- b) Doğal yolla sperm ve yumurta alınması,
- c) Dışkı veya altlık örneği toplama,
- ç) Sürüntü ile örnek alma.

(3) Doğadan alınmış sucul omurgalı canlı üzerinde yapılacak deneysel çalışma bir bilimsel gerekçeyle; ancak diğer sucul omurgalı canlıların deneyin amacı bakımından yeterli olmaması halinde onaylanır.

(4) Üretici çiftliklerinde yapılacak sucul omurgalı canlı çalışmalarında Tarım ve Orman İl Müdürlüğüne verilmiş izin belgesi istenir.

Araştırmada değişiklik yapılması

MADDE 18- (1) SAÜ-SOCYЕК onayı alındıktan sonra çalışmanın metodu ve sucul omurgalı canlılar üzerinde prosedürleri gerçekleştirecek personel değişiklikleri proje yürütücüsü tarafından SAÜ-SOCYЕК'e yazılı olarak bildirilir ve onay alınır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Gizlilik

MADDE 19- (1) SAÜ-SOCYЕК'in yazışmaları gizlidir. Çalışmalarda gerçekleştirilen prosedürler hakkında, o prosedürlerden sorumlu gerçek veya tüzel kişinin izni olmaksızın, kamuoyuna herhangi bir şekilde açıklamada bulunulamaz, bilgi verilemez. Gerekli görüldüğü takdirde Bakanlık tarafından veya Bakanlık izni ile kamuoyuna açıklamada bulunulabilir.

Yönergede yer almayan hususlar

MADDE 20- (1) Bu yönergede yer almayan diğer hususlar ile ilgili olarak yürütülecek işler ve işlemlerde yürürlükte olan "Bilimsel Amaçlar için Kullanılan Sucul Omurgalı Canlıların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik" hükümleri uygulanacaktır.

Yürürlük

MADDE 21- (1) Bu Yönerge, SOCMEK tarafından kabul edildikten sonra, Sakarya Üniversitesi Senatosu'nun onayladığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22- (1) Bu Yönerge hükümlerini Sakarya Üniversitesi Rektörü yürütür.

2-Refinement: -İyileştirme; Sucul Omurgalı Canlı refahını sağlamak ve mümkün olduğunca az acı çekmelerini sağlamak
3-Replacement: Yerine başka bir şey koyma; araştırma ve biyolojik testlerde mümkünse Sucul Omurgalı Canlı yerine başka şeylerin kullanılması tercih edilmelidir.

SUCUL OMURGALI CANLI ÜZERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLECEK PROSEDÜRLER

Projede kullanılacak Sucul Omurgalı Canlı hakkına; a. Tür, soy ve alt tür, cinsiyet, yaş veya gelişim aşaması ve ilgiliyse ağırlık dahil olmak üzere kullanılan sucul omurgalı canlının türüne uygun özelliklerini belirtiniz. b. Sucul omurgalı canlının menşei, sağlık/bağıışıklık durumu, genetik modifikasyon durumu, genotipleri ve varsa önceki prosedürler hakkında daha fazla bilgi veriniz.
Kontrol grupları da dahil olmak üzere her deney grubu için uygulanan deneysel işlemleri, başkasının bunları tekrarlamasına imkân verecek kadar ayrıntılı olarak açıklayınız, örneğin: a. Ne yapılacak, nasıl yapılacak ve ne kullanılacak? b. Ne zaman ve ne sıklıkla? c. Nerede? d. Neden (yapılan işlemlerin gerekçesini belirtiniz)?
Yapılacak prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ızdırap ve kalıcı hasar düzeyini belirtiniz.
3R ilkesinin yapacağınız prosedürlerde uygulanma şeklini anlatınız.
Kullanılması planlanan anestezi, analjezi ve diğer ağrı kesici yöntemleri belirtiniz.
Sucul Omurgalı Canlıların yaşamları boyunca acı ve ızdırap çekmemesi ya da çektikleri ızdırabın azaltılması için alınacak önlemler nelerdir?
Prosedürlerin sonlandırılmasında uygulanacak öldürme metodunu anlatınız.
Prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ızdırap ya da olası çevresel etkileri asgariye indirmek için uygulanacak deneysel veya gözlemsel usullerini belirtiniz.

Sucul Omurgalı Canlı başka projede kullanılacak ise projenin adı ve amacını belirtiniz.

EK 2

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SUCUL OMURGALI CANLI YEREL ETİK KURULU
TAAHHÜTNAME

.../.../20..

Projenin Adı:

Proje Ekibi:

Adı ve Soyadı Unvanı	Projedeki görevi

- Sakarya Üniversitesi Sucul Omurgalı Canlı Yerel Etik Kurulu Çalışma Yönergesini okudum. Yönergeye uygun olarak çalışacağımı,
- Onay alınmış çalışmada; Sucul Omurgalı Canlı/Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası bulunmayan kişilere Sucul Omurgalı Canlılarda herhangi bir işlem yaptırmayacağımı,
- Çalışma sürecinde işlemlerde ve çalışma ekibinde yapılacak değişiklikler için Yerel Etik Kurul'un iznini alacağımı,
- Çalışmanın bitimini müteakip 3 ay içerisinde Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi,
- Bu çalışma süresince, Yönergede yer alan etik ilkelere uyacağımı, beklenmeyen ters bir etki veya olay olduğunda derhal Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi

Taahhüt ederim / ederiz.

Proje Yürütücüsü: (Adı-Soyadı-İmzası)

Adres:

Tel İş.:

Cep:

E-posta: